

Regionernas tandvårdsstöd

Uppföljning av regionernas särskilda tandvårdsstöd år 2023

Förord

I den tandvårdsreform som infördes 1999 fick regionerna ansvar för tandvårdsstöden *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade* samt *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling*. Staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), dåvarande Landstingsförbundet, träffade i samband med ovanstående lagändring en överenskommelse om statlig ersättning för överförandet av kostnadsansvaret till regionerna. Här ingick även ett krav på uppföljning av tandvårdsstödet. 1 januari 2013 infördes tandvårdsstödet *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*.

Föreliggande rapport görs årligen i enlighet med överenskommelsen med staten.

Rapporten är framtagen av Maria Johansson, Region Östergötland, på uppdrag av SKR.

Sveriges Kommuner och Regioner

Hälso- och sjukvårdssektionen

Ameli Norling

Sektionschef

Innehållsförteckning

Förord	2
Innehållsförteckning	3
Sammanfattning	4
Inledning.....	4
Regionernas särskilda tandvårdsstöd år 2023.....	4
Bakgrund	6
Uppföljning för år 2023	7
Skillnader i organisation och tillämpade rutiner	7
Resultat och kommentarer	8
Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade	9
Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning	9
Uppsökande verksamhet med munvårdsutbildning	13
Nödvändig tandvård	15
Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning och/eller nödvändig tandvård ...	19
Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling	21
Tandvård för personer med långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning	25
Tandvårdsstödet i ett genusperspektiv	30
Sammantagen kostnad för regionernas särskilda tandvårdsstöd	35
Slutsatser och förslag	37

Sammanfattning

Inledning

Regionernas särskilda tandvårdsstöd omfattar tandvårdsstöden *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*, *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* och *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*.

Samtliga regioner har besvarat en webbenkät om uppföljning av regionernas särskilda tandvårdsstöd år 2023. Denna rapport över verksamheten i regionerna år 2023 har utarbetats med de inkomna uppgifterna från regionerna som grund. Varje region svarar självt för kvaliteten i lämnade uppgifter.

Som vid tidigare uppföljningar har noterats att variationerna mellan regionerna är betydande. Variationerna förklaras delvis av de naturliga variationer i förutsättningar som finns mellan regionerna, bland annat tillgång på tandvårdspersonal, och att vissa regioner tagit beslut att medge mer vård än vad som regleras i tandvårdsförordningen.

Regionernas särskilda tandvårdsstöd år 2023

Inom *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade* har antalet som erhållit munhälsobedömning ökat (+1 procent) och även antalet utbildad vård- och omsorgspersonal har ökat (+16 procent) jämfört med föregående år.

Andelen personer som tackat ja till munhälsobedömning har ökat (+5 procentenheter) jämfört med föregående år.

Antalet som fått nödvändig tandvård under år 2023 har ökat något (+2 procent) jämfört med föregående år. De uppdämda vårdbehoven efter Coronapandemin omhändertas fortsatt samtidigt som tillgången på tandvårdspersonal också får en påverkan på den nödvändiga tandvården.

Andelen som fått nödvändig tandvård ökade åren före Coronapandemin. Trots ökning av andelen som fått nödvändig tandvård under 2023 jämfört med föregående år så är andelen som fått nödvändig tandvård dock inte uppe i nivån som var år 2019.

Kostnaderna för nödvändig tandvård fortsätter att öka. Den genomsnittliga kostnaden per behandlad är 6 550 kronor. Kostnaderna per behandlad varierar mellan regionerna, från 3 978 kronor upp till 9 508 kronor.

Cirka 149 000 personer har år 2023 nåtts av tandvårdsstödet *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*.

Inom *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* har antalet personer som nåtts av tandvårdsstödet totalt ökat (+6 procent) jämfört med föregående år. De flesta patienter återfinns inom behandlingsgrupperna som fått behandling vid allvarlig sömnapné, infektionsbehandling inför kirurgiskt ingrepp och behandling vid munslemhinneförändringar.

Antalet som fått läkarintyg för tandvårdsstödet *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning* har successivt ökat under åren och antalet har även under år 2023 ökat och uppgår nu till 34 156 stycken.

Trots komplexiteten med tandvårdsstöden har under år 2023 cirka 216 000 individer erhållit hjälp med sin mun- och tandhälsa genom regionernas särskilda tandvårdsstöd. Regionerna har därmed tillsett att det inte uppstått ekonomiska hinder för dessa individer att få den tandvård som de är i behov av.

I rapporten redovisas även könsuppdelad statistik under avsnittet Tandvårdsstödet i ett genusperspektiv.

Bakgrund

I den tandvårdsreform som infördes 1999 fick regionerna ansvar att svara för tandvårdsstödet *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*. De berättigade individerna ska ha omfattande insatser av vård och omsorg eller omfattas av Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Dessa individer erhåller via tandvårdsstödet erbjudande om avgiftsfri munhälsobedömning och nödvändig tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift. Tandvårdsstödet omfattar även munvårdsutbildning för vård- och omsorgspersonal. Viss tandvård, som är ett led i sjukdomsbehandling under en begränsad tid ingår vidare i tandvårdsstödet *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling*. Denna tandvård erbjuds till hälso- och sjukvårdsavgift.

Staten och SKR, dåvarande Landstingsförbundet, träffade i samband med ovanstående lagändring en överenskommelse om statlig ersättning för överförandet av kostnadsansvaret till regionerna. Här ingick även ett krav på uppföljning av tandvårdsstödet. Från och med år 2002 inräknas ersättningen i det generella statsbidraget till regionerna.

Ett antal kompletteringar har gjorts, bland annat ändringar i Tandvårdslag (1985:125) och Tandvårdsförordning (1998:1338) från 1 januari 2004. Under 2008 infördes ett nytt allmänt statligt tandvårdsstöd riktat till hela den vuxna befolkningen i Sverige.

1 januari 2013 infördes särskilt tandvårdsbidrag, som administreras av Försäkringskassan. Samtidigt infördes tandvårdsstödet *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*, som administreras av regionerna, där 11 patientgrupper med särskilda diagnoser erbjuds tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift.

Regionernas särskilda tandvårdsstöd omfattar således tandvårdsstöden *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*, *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* och *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*.

För tandvård som utförs inom ramarna för tandvårdsstöden *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*, *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* och *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning* lämnar regionerna ersättning till vårdgivarna med belopp som motsvarar Folktandvårdens priser för tandvård om inte regionen kommer överens med

vårdgivaren om något annat. Folk tandvårdens priser uppräknas årligen och skiljer sig åt mellan regionerna.

Tandvårdsstöden i dessa olika delar omfattar år 2023 personer som är 24 år eller äldre.

Uppföljning för år 2023

Från och med 2013 års datainsamling används ett webbenkätverktyg med manuell inmatning av värden. Ett omfattande arbete för att kvalitetssäkra uppföljningen av regionernas särskilda tandvårdsstöd genomfördes under år 2013. Antalet insamlade uppgifter minskades därefter och frågorna anpassades så att samtliga regioner ska kunna lämna de efterfrågade uppgifterna. Den manuella inmatningen i webbenkätverktyget innebär också förbättrade förutsättningar för kvalitetssäkring hos de uppgiftslämnande regionerna.

16 av 21 regioner har svarat på samtliga frågor i webbenkäten. Region Värmland har på grund av byte av IT-system inte kunnat leverera några uppgifter för år 2023. Västra Götalandsregionens kan inte leverera efterfrågade uppgifter avseende kostnader för munhälsobedömningar och munvårdsutbildning för omvårdnadspersonal. Region Västernorrland och Region Norrbotten kan inte leverera efterfrågade uppgifter om munvårdsutbildning för omvårdnadspersonal. Region Blekinge kan inte leverera efterfrågade uppgifter avseende antalet personer som erhållit munhälsobedömning och/eller nödvändig tandvård samt könsuppdelad statistik. Dessa fyra regioners levererade uppgifter finns med i resultatredovisningen och där uppgifter saknas framgår detta i tabeller och figurer.

Region Västernorrland har ordnat så att regionen från och med år 2024 kommer att kunna redovisa samtliga efterfrågade uppgifter om regionernas särskilda tandvårdsstöd. Region Värmland, Västra Götalandsregionen, Region Norrbotten och Region Blekinge behöver även de ordna så att respektive region kan redovisa samtliga efterfrågade uppgifter om regionernas särskilda tandvårdsstöd.

Skillnader i organisation och tillämpade rutiner

Den uppsökande verksamheten bedrivs på varierande sätt inom de olika regionerna. Skillnader finns också på grund av olikheter i förfrågningsunderlagen vid upphandling av den uppsökande verksamheten och att flera regioner inte längre upphandlar den uppsökande verksamheten utan istället bedriver den uppsökande verksamheten i egen regi. Skillnader i omfattningen av den uppsökande verksamheten kan även härledas till olikheter i kommunernas organisation, till exempel till följd av fritt val av utförare i

hemtjänst. Regionerna erhåller normalt uppgifter om berörda personer från kommunerna. Det förekommer skillnader i hur rapporteringen sker. Genom att till exempel registreringar och uppföljningar görs på olika sätt, är uppgifterna i flera avseenden komplicerade att jämföra mellan regionerna.

Regionerna använder sig av något av de sju olika IT-stöd, som finns tillgängliga på marknaden, för hanteringen av regionernas särskilda tandvårdsstöd.

Resultat och kommentarer

Denna rapport har utarbetats med de inkomna uppgifterna från regionerna som grund. De inkomna uppgifterna har granskats och bedömts ur rimlighetssynpunkt med förnyade kontakter med uppgiftslämnare och viss korrigerings som följd. I övrigt svarar varje region självt för kvaliteten i lämnade uppgifter.

Som vid tidigare uppföljningar har noterats att variationerna mellan regionerna är betydande. Vissa avvikelser från medelvärdena är så stora att de är svåra att förklara enbart med de naturliga variationer i förutsättningar som finns mellan regionerna, bland annat tillgång på tandvårdspersonal och att vissa regioner tagit beslut att ersätta mer vård än vad som regleras i tandvårdsförordningen. En översiktlig analys visar dock inte på några tydliga och genomgående samband här.

Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade

Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning

Den uppsökande verksamheten omfattar ett erbjudande om en munhälsobedömning (MHB) genomförd av tandvårdspersonal, individuell instruktion om hur den dagliga munhygien bör utföras samt vid behov kontakt med tandläkare eller tandhygienist för att få tandvård utförd.

Tabell 3: Antal personer per 2023-12-31 i personkretsen för *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade* samt antal, andel och kostnader för de som fått munhälsobedömning år 2023, per region

Region	Antal i personkretsen för <i>Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade</i>	Andel i personkretsen i förhållande till befolkningen 24 år och äldre	Antal som fått munhälsobedömning	Andel som fått munhälsobedömning i förhållande till personkretsen	Kostnad för munhälsobedömning, tkr	Kostnad per munhälsobedömning, kr
Region Stockholm	27 749	1,6%	15 113	54%	1 619	107
Region Uppsala	6 060	2,1%	3 897	64%	2 553	655
Region Sörmland	5 680	2,6%	3 103	55%	2 474	797
Region Östergötland	11 072	3,2%	3 701	33%	432	117
Region Jönköpings län	6 421	2,4%	3 766	59%	2 215	588
Region Kronoberg	3 838	2,6%	1 710	45%	1 315	769
Region Kalmar län	4 632	2,5%	2 614	56%	2 473	946
Region Gotland	1 400	3,0%	478	34%	394	824
Region Blekinge	2 769	2,4%	1 272	46%	1 183	930
Region Skåne	21 937	2,1%	9 776	45%	3 909	400
Region Halland	5 438	2,2%	1 975	36%	615	311
Västra Götalandsregionen	29 025	2,3%	12 487	43%	-	-
Region Värmland	-	-	-	-	-	-
Region Örebro län	5 072	2,3%	3 751	74%	3 182	848
Region Västmanland	4 842	2,4%	2 866	59%	1 594	556
Region Dalarna	5 292	2,5%	4 875	92%	5 320	1 091
Region Gävleborg	5 802	2,7%	2 518	43%	2 595	1 031
Region Västernorrland	4 726	2,6%	2 654	56%	3 593	1 354
Region Jämtland Härjedalen	2 708	2,8%	1 225	45%	1 212	989
Region Västerbotten	6 267	3,1%	2 663	42%	2 114	794
Region Norrbotten	6 370	3,4%	3 158	50%	3 651	1 156
Totalt	167 100	2,2%	83 602	50%	42 443	508

- = information saknas/bortfall

Antalet personer i personkretsen har minskat med cirka 1 400 stycken (Region Värmland hade år 2022 6 154 personer i personkretsen varför minskningen beror på utebliven redovisning) och antalet som erhållit munhälsobedömning har ökat (+1 procent) jämfört med föregående år. Antalet utförda munhälsobedömningar är fortsatt på en lägre nivå än före Coronapandemin.

Upphandlingar av den uppsökande verksamheten innebär att kostnaderna per munhälsobedömning kan variera kraftigt över tid i enskilda regioner och mellan regioner. Vid en jämförelse mellan regioner gäller detta även för kostnaden per munhälsobedömning. Den vårdgivare som erhåller uppdraget kring utförande av munhälsobedömningarna får också möjlighet att erbjuda nödvändig tandvård. Sannolikt är detta en av förklaringarna till att kostnaden per munhälsobedömning varierar från 107 upp till 1 354 kronor.

Tabell 4: Antal och andel personer som under år 2023 ”tackat ja” till munhälsobedömning, per region

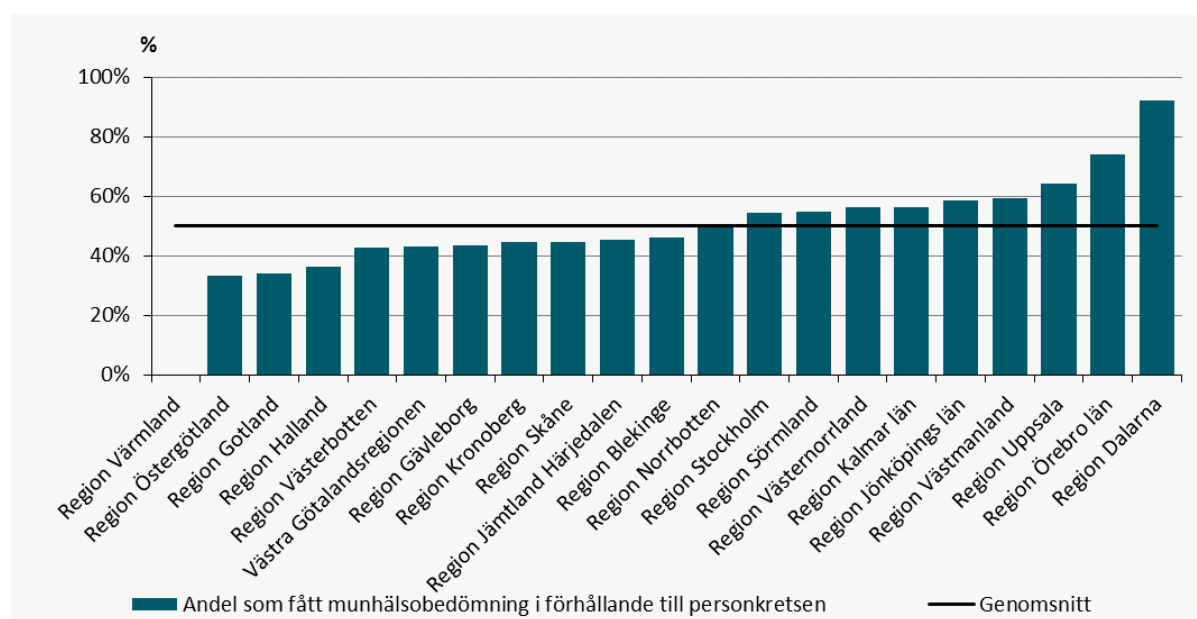
Region	Antal i personkretsen för <i>Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade</i>	Antal som fått munhälsobedömning	Antal som tackat ja till munhälsobedömning	Andel som tackat ja till munhälsobedömning i förhållande till personkretsen	Andel som fått munhälsobedömning i förhållande till personkretsen	Andel som fått munhälsobedömning i förhållande till personkretsen som tackat ja till munhälsobedömning
Region Stockholm	27 749	15 113	26 131	94%	54%	58%
Region Uppsala	6 060	3 897	4 116	68%	64%	95%
Region Sörmland	5 680	3 103	3 230	57%	55%	96%
Region Östergötland	11 072	3 701	6 615	60%	33%	56%
Region Jönköpings län	6 421	3 766	4 406	69%	59%	85%
Region Kronoberg	3 838	1 710	2 094	55%	45%	82%
Region Kalmar län	4 632	2 614	3 235	70%	56%	81%
Region Gotland	1 400	478	877	63%	34%	55%
Region Blekinge	2 769	1 272	1 871	68%	46%	68%
Region Skåne	21 937	9 776	10 281	47%	45%	95%
Region Halland	5 438	1 975	2 314	43%	36%	85%
Västra Götalandsregionen	29 025	12 487	16 450	57%	43%	76%
Region Värmland	-	-	-	-	-	-
Region Örebro län	5 072	3 751	4 153	82%	74%	90%
Region Västmanland	4 842	2 866	3 698	76%	59%	78%
Region Dalarna	5 292	4 875	4 560	86%	92%	107%
Region Gävleborg	5 802	2 518	5 163	89%	43%	49%
Region Västernorrland	4 726	2 654	3 014	64%	56%	88%
Region Jämtland Härjedalen	2 708	1 225	1 765	65%	45%	69%
Region Västerbotten	6 267	2 663	5 079	81%	42%	52%
Region Norrbotten	6 370	3 158	4 240	67%	50%	74%
Totalt	167 100	83 602	113 292	68%	50%	74%

- = information saknas/bortfall

Andelen personer som tackat ja till munhälsobedömning har ökat (+5 procentenheter) jämfört med föregående år.

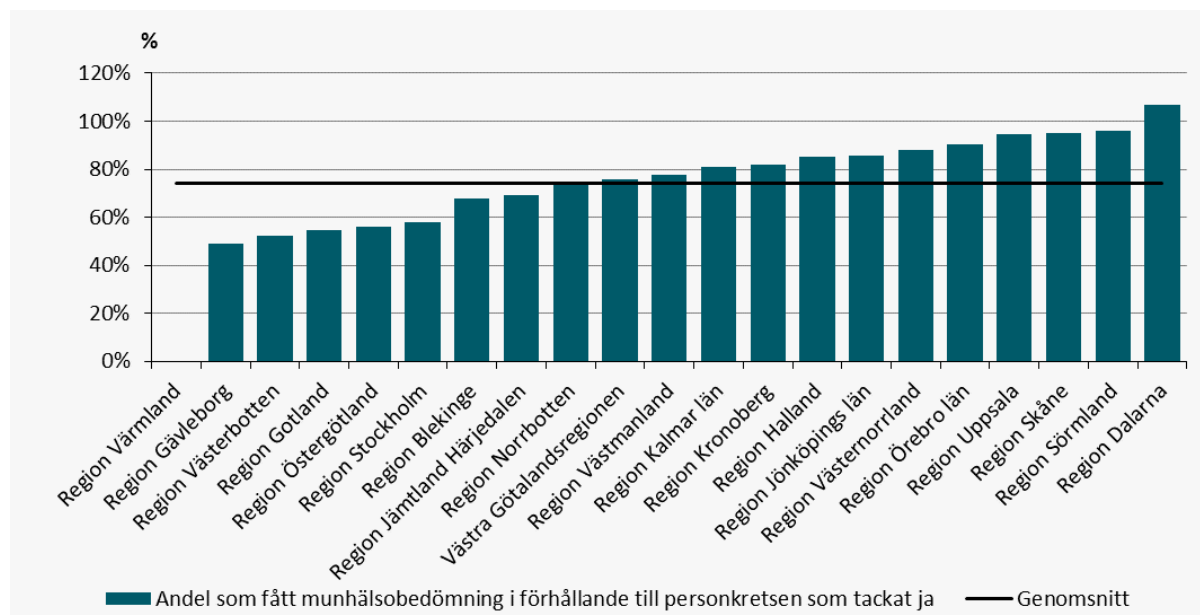
Andelen personer som erhållit munhälsobedömning av de som tackat ja till munhälso-
bedömning har minskat (-4 procentenheter) i förhållande till år 2022.

Diagram 1: Andel som fått munhälsobedömning i förhållande till personkretsen år 2023, procent

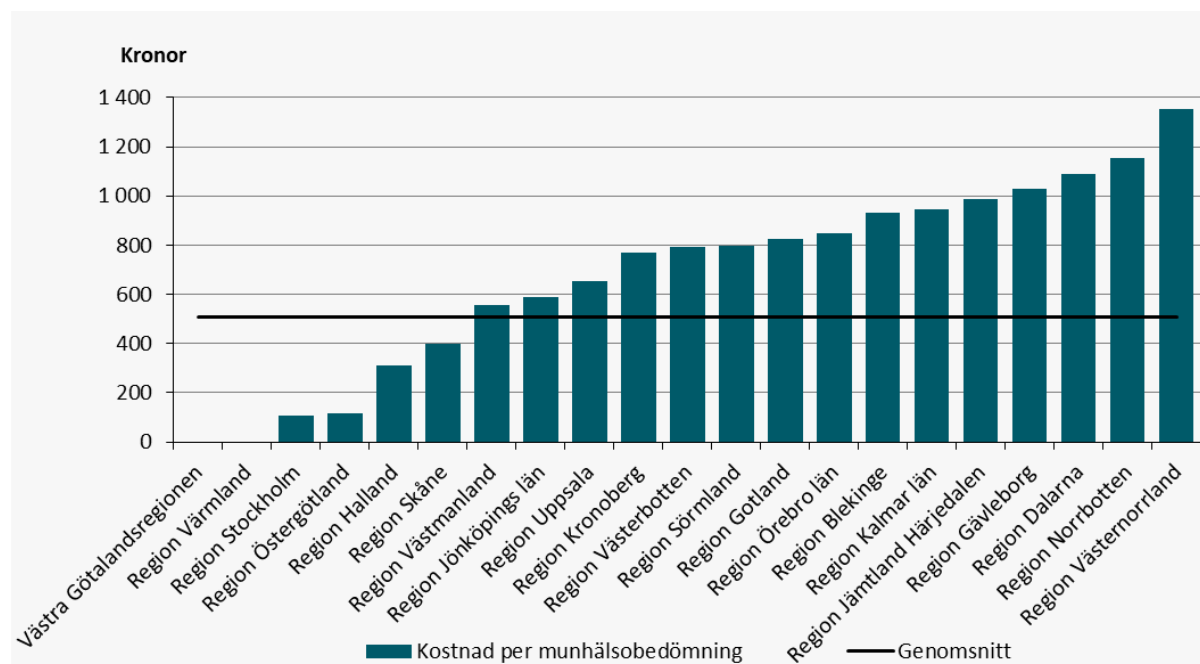
Region Värmland = - information saknas/bortfall

Diagram 2: Andel som fått munhälsobedömning i förhållande till personkretsen som tackat ja till munhälsobedömning 2023, procent

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Diagram 3: Kostnad per munhälsobedömning år 2023, kronor

Västra Götalandsregionen och Region Värmland = - information saknas/bortfall

Uppsökande verksamhet med munvårdsutbildning

Den uppsökande verksamheten omfattar även munvårdsutbildning för vård- och omsorgspersonal. Vård- och omsorgspersonal erbjuds utbildning samt information om betydelsen av den dagliga förebyggande vården för patienternas mun- och tandhälsa samt individuell handledning, när en person på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte själv kan sköta munhygien.

Tabell 5: Antal utbildade personer samt kostnader för munvårdsutbildning år 2023, per region

Region	Antal utbildade	Utbildning kostnad, tkr	Kostnad i kr per utbildad
Region Stockholm	2 550	134	53
Region Uppsala	409	118	289
Region Sörmland	1 227	234	191
Region Östergötland	2 736	46	17
Region Jönköpings län	1 562	469	300
Region Kronoberg	392	41	105
Region Kalmar län	2 325	1 072	461
Region Gotland	109	20	183
Region Blekinge	21	2	95
Region Skåne	3 398	197	58
Region Halland	314	3	10
Västra Götalandsregionen	3 377	-	-
Region Värmland	-	-	-
Region Örebro län	824	254	308
Region Västmanland	437	55	126
Region Dalarna	3 499	1 198	342
Region Gävleborg	718	27	38
Region Västernorrland	-	-	-
Region Jämtland Härjedalen	119	37	311
Region Västerbotten	184	46	250
Region Norrbotten	-	0	0
Totalt	24 201	3 953	163

- = information saknas/bortfall

Utformning och genomförande av munvårdsutbildningen varierar mellan regionerna. Det gäller till exempel olika former för grundutbildning och vidareutbildning, gruppundervisning, digital utbildning etcetera.

Antalet utbildad vård- och omsorgspersonal har ökat (+16 procent) jämfört med föregående år. Antalet utbildad omvårdnadspersonal är fortsatt på en lägre nivå än före Coronapandemin.

Upphandlingar av den uppsökande verksamheten innebär att kostnaderna för munvårdsutbildning kan variera kraftigt över tid i enskilda regioner och mellan regioner, vilket även gäller kostnaden per utbildad vid en jämförelse mellan regioner. Den vårdgivare som erhåller uppdraget kring utförande av den uppsökande verksamheten får också möjlighet att erbjuda nödvändig tandvård. Sannolikt är detta en av förklaringarna till att den genomsnittliga kostnaden per utbildad kan variera från 10 upp till 342 kronor.

Den genomsnittliga kostnaden per utbildad vård- och omsorgspersonal är 163 kronor år 2023.

Nödvändig tandvård

Personer som ska erbjudas munhälsobedömning ska också erbjudas så kallad nödvändig tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift. Samtliga i personkretsen har rätt till tandvård oavsett om de tackar ja eller nej till erbjudande om munhälsobedömning.

Tabell 6: Antal personer som fått nödvändig tandvård samt kostnader år 2023, per region

Region	Antal som fått nödvändig tandvård	Andel som fått nödvändig tandvård i förhållande till personkretsen	Kostnad för nödvändig tandvård, tkr	Kostnad per person
Region Stockholm	26 084	94%	248 016	9 508
Region Uppsala	5 341	88%	46 116	8 634
Region Sörmland	4 369	77%	22 845	5 229
Region Östergötland	8 991	81%	55 834	6 210
Region Jönköpings län	3 993	62%	16 812	4 210
Region Kronoberg	2 462	64%	17 231	6 999
Region Kalmar län	2 963	64%	14 917	5 034
Region Gotland	799	57%	3 828	4 791
Region Blekinge	1 846	67%	10 394	5 631
Region Skåne	18 601	85%	121 663	6 541
Region Halland	4 824	89%	29 865	6 191
Västra Götalandsregionen	22 228	77%	118 564	5 334
Region Värmland	-	-	-	-
Region Örebro län	3 254	64%	15 519	4 769
Region Västmanland	3 224	67%	19 033	5 904
Region Dalarna	3 418	65%	15 709	4 596
Region Gävleborg	4 602	79%	23 294	5 062
Region Västernorrland	2 075	44%	8 255	3 978
Region Jämtland Härjedalen	1 499	55%	7 681	5 124
Region Västerbotten	4 085	65%	23 343	5 714
Region Norrbotten	3 932	62%	23 383	5 947
Totalt	128 590	77%	842 302	6 550

- = information saknas/bortfall

Antalet som fått nödvändig tandvård under år 2023 har ökat något (+2 procent) jämfört med föregående år. De uppdämda vårdbehoven efter Coronapandemin omhändertas fortsatt samtidigt som tillgången på tandvårdspersonal också får en påverkan på den nödvändiga tandvården.

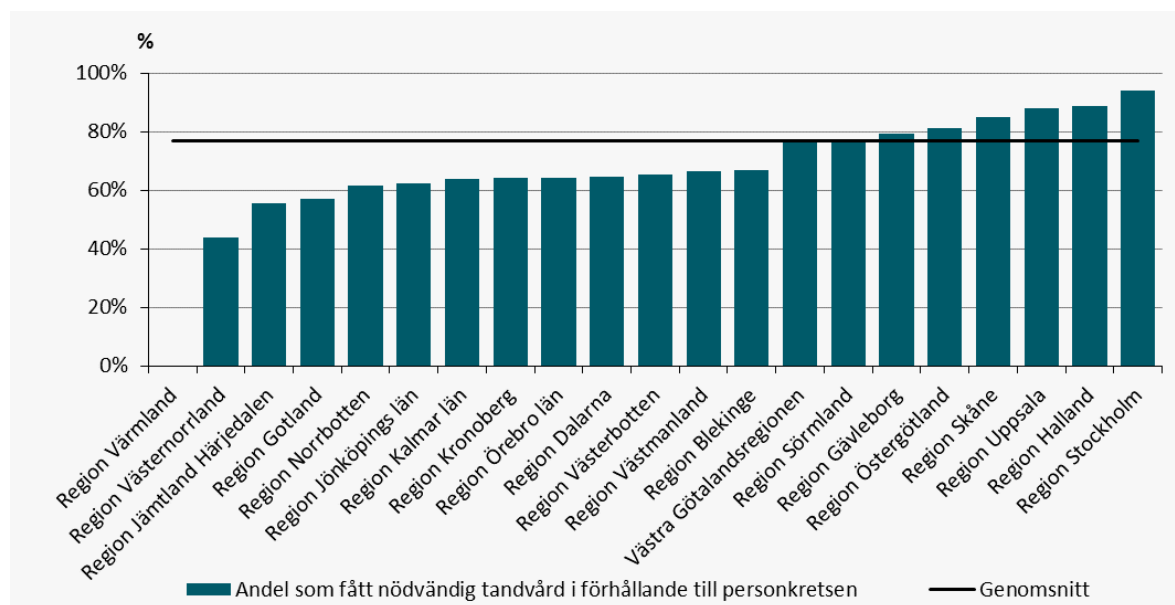
Tabell 7: Förändring mellan åren 2019 respektive 2023 i antal som fått nödvändig tandvård, per region

Region	Antal som fått nödvändig tandvård 2019	Antal som fått nödvändig tandvård 2023	Förändring 2019-2023
Region Stockholm	26 020	26 084	0%
Region Uppsala	5 219	5 341	+2%
Region Sörmland	4 235	4 369	+3%
Region Östergötland	8 428	8 991	+7%
Region Jönköpings län	3 993	3 993	0%
Region Kronoberg	2 443	2 462	+1%
Region Kalmar län	2 800	2 963	+6%
Region Gotland (region)	883	799	-10%
Region Blekinge	1 912	1 846	-3%
Region Skåne	18 380	18 601	+1%
Region Halland	4 810	4 824	0%
Västra Götalandsregionen	20 993	22 228	+6%
Region Värmland	5 535	-	-
Region Örebro län	3 304	3 254	-2%
Region Västmanland	3 533	3 224	-9%
Region Dalarna	3 922	3 418	-13%
Region Gävleborg	3 993	4 602	+15%
Region Västernorrland	3 014	2 075	-31%
Region Jämtland Härjedalen	1 827	1 499	-18%
Region Västerbotten	4 306	4 085	-5%
Region Norrbotten	4 330	3 932	-9%
Totalt	133 880	128 590	-4%

- = information saknas/bortfall

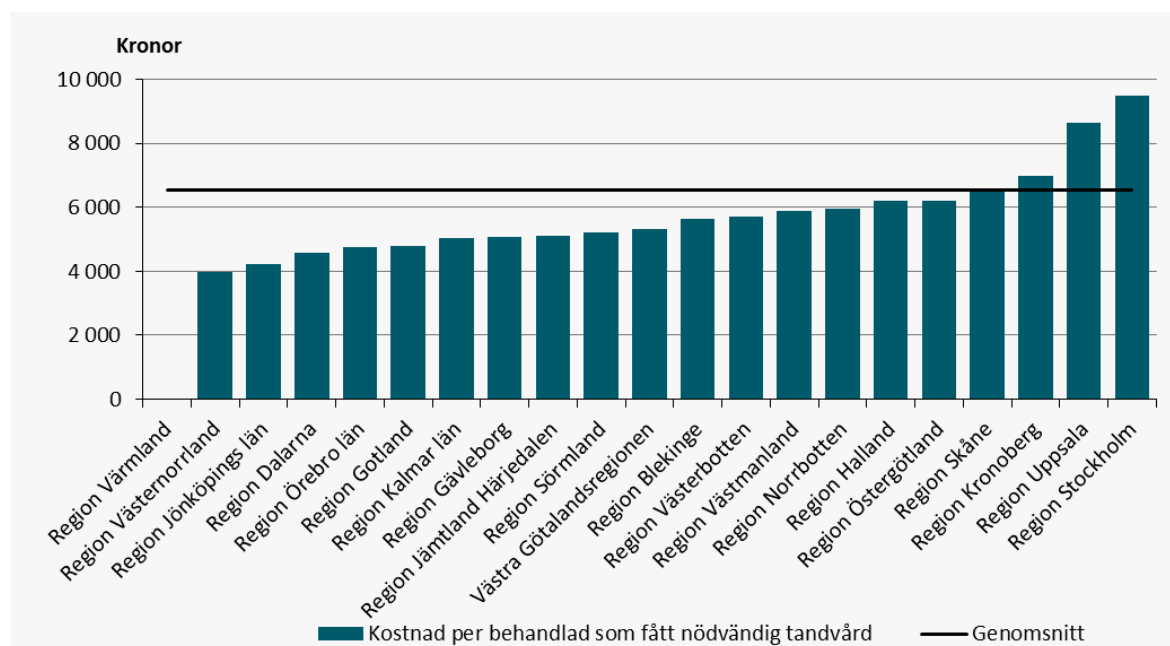
Antalet och andelen som fått nödvändig tandvård ökade åren före Coronapandemin. Trots ökning av antalet och andelen som fått nödvändig tandvård under 2023 jämfört med föregående år så är antalet och andelen som fått nödvändig tandvård dock inte uppe i nivån som var år 2019.

Diagram 4: Andel som fått nödvändig tandvård år 2023 i förhållande till personkretsen, procent

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Diagram 5: Kostnad per behandlad som fått nödvändig tandvård år 2023, kronor

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Kostnaderna för nödvändig tandvård fortsätter att öka. Den genomsnittliga kostnaden per behandlad är 6 550 kronor. Kostnaderna per behandlad varierar mellan regionerna, från 3 978 kronor upp till 9 508 kronor. Variationerna är svåra att förklara men beror bland annat på tillgång på tandvårdspersonal, att vissa regioner tagit beslut att medge mer vård än vad som regleras i tandvårdsförordningen, tillgång till mobil tandvård samt nivåerna på tandvårdstaxorna.

Tabell 8: Förändring mellan åren 2019 respektive 2023 i kostnader för nödvändig tandvård totalt och per person, per region

Region	Kostnad för nödvändig tandvård 2019, tkr	Kostnad för nödvändig tandvård 2023, tkr	Förändring 2019-2023	Kostnad per person 2019	Kostnad per person 2023	Förändring 2019-2023
Region Stockholm	255 005	248 016	-3%	9 800	9 508	-3%
Region Uppsala	37 837	46 116	+22%	7 250	8 634	+19%
Region Sörmland	23 231	22 845	-2%	5 485	5 229	-5%
Region Östergötland	42 998	55 834	+30%	5 102	6 210	+22%
Region Jönköpings län	17 103	16 812	-2%	4 283	4 210	-2%
Region Kronoberg	15 237	17 231	+13%	6 237	6 999	+12%
Region Kalmar län	14 030	14 917	+6%	5 011	5 034	0%
Region Gotland	3 646	3 828	+5%	4 129	4 791	+16%
Region Blekinge	9 547	10 394	+9%	4 993	5 631	+13%
Region Skåne	103 365	121 663	+18%	5 624	6 541	+16%
Region Halland	26 180	29 865	+14%	5 443	6 191	+14%
Västra Götalandsregionen	99 933	118 564	+19%	4 760	5 334	+12%
Region Värmland	21 982	-	-	3 971	-	-
Region Örebro län	16 227	15 519	-4%	4 911	4 769	-3%
Region Västmanland	17 945	19 033	+6%	5 079	5 904	+16%
Region Dalarna	15 720	15 709	0%	4 008	4 596	+15%
Region Gävleborg	18 472	23 294	+26%	4 626	5 062	+9%
Region Västernorrland	12 640	8 255	-35%	4 194	3 978	-5%
Region Jämtland Härjedalen	8 035	7 681	-4%	4 398	5 124	+17%
Region Västerbotten	20 236	23 343	+15%	4 699	5 714	+22%
Region Norrbotten	23 388	23 383	0%	5 401	5 947	+10%
Totalt	802 757	842 302	+5%	5 996	6 550	+9%

- = information saknas/bortfall

Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning och/eller nödvändig tandvård

I tabell 8 redovisas antalet personer som erhållit munhälsobedömning eller nödvändig tandvård eller båda dessa insatser i tandvårdsstödet *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*. För att få en bild av hur många som nås av tandvårdsstödet har antalet ställts mot antalet personer i personkretsen.

Tabell 9: Antal och andel personer som år 2023 fått munhälsobedömning och/eller nödvändig tandvård, per region

Region	Antal som fått munhälsobedömning och/eller nödvändig tandvård	Andel personer som fått munhälsobedömning och/eller nödvändig tandvård i relation till personkretsen
Region Stockholm	27 624	100%
Region Uppsala	5 973	99%
Region Sörmland	5 169	91%
Region Östergötland	9 471	86%
Region Jönköpings län	5 270	82%
Region Kronoberg	3 261	85%
Region Kalmar län	4 151	90%
Region Gotland	1 086	78%
Region Blekinge	-	-
Region Skåne	19 750	90%
Region Halland	4 871	90%
Västra Götalandsregionen	25 908	89%
Region Värmland	-	-
Region Örebro län	5 084	100%
Region Västmanland	4 520	93%
Region Dalarna	5 737	108%
Region Gävleborg	5 693	98%
Region Västernorrland	2 654	56%
Region Jämtland Härjedalen	2 236	83%
Region Västerbotten	5 353	85%
Region Norrbotten	5 607	88%
Totalt	149 418	89%

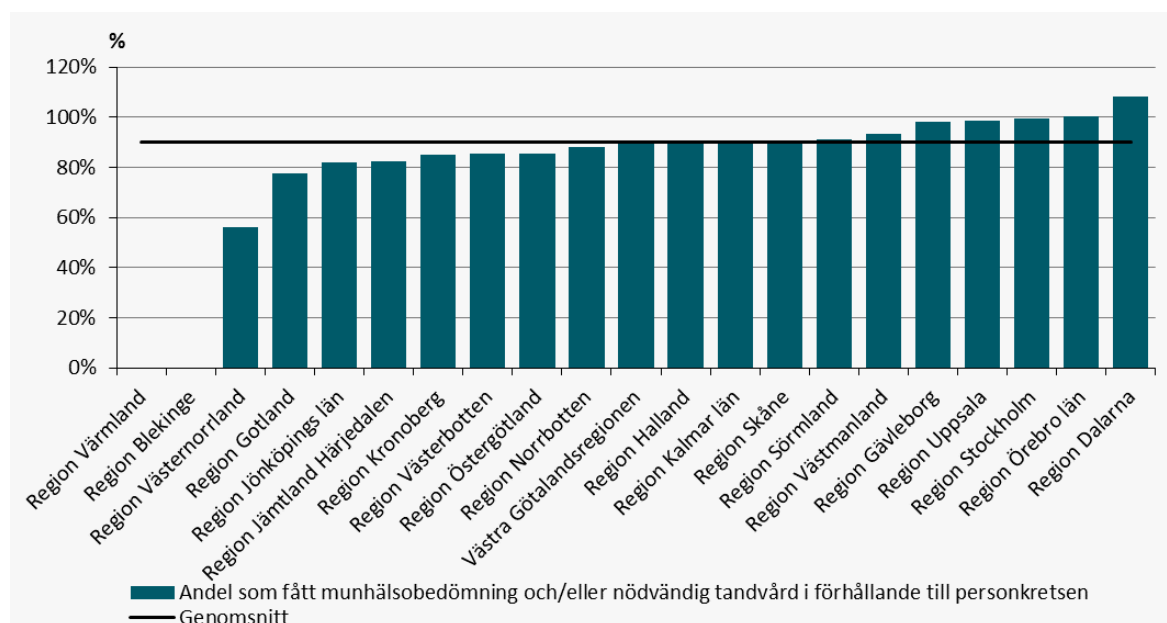
- = information saknas/bortfall

Cirka 149 000 personer har år 2023 nåtts av tandvårdsstödet *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*. Andelen personer som fått munhälsobedömning och/eller nödvändig tandvård i relation till personkretsen är 89 procent (89 procent år 2022).

Spännvidden mellan regionerna, 56 till 108 procent i förhållande till personkretsen, bedöms i betydande utsträckning vara ett resultat av olika sätt att registrera personkretsen samt av skillnader i rutinerna av uppföljningen för den uppsökande verksamheten.

Samtidigt torde det också vara ett uttryck för att de olika regionerna i varierande omfattning lyckas nå de avsedda målgrupperna. Sätten att organisera verksamheten, vilka resurser som avsatts för genomförandet samt det betydelsefulla samarbetet med kommunerna och andra viktiga aktörer bedöms vara olika avgörande faktorer här. Då andelen som nås av tandvårdsstödet har ökat de senaste åren borde även detta på sikt bidra till att spännvidden, i andelen som nås av tandvårdsstödet, mellan regionerna minskar.

Diagram 6: Andel som år 2023 fått munhälsobedömning och/eller nödvändig tandvård i förhållande till personkretsen, procent

Region Värmland och Region Blekinge = - information saknas/bortfall

Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling

Tandvårdsstödet *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* innebär att viss tandvård, som är ett led i sjukdomsbehandling under en begränsad tid, ges till hälso- och sjukvårdsavgift. Tandvårdsförordningen beskriver vid vilka tillfällen som tandvården kan ges inom detta tandvårdsstöd. Endast den tandvård som behövs för behandlingen av en allmänsjukdom ingår inom ramen för tandvårdsstödet.

Som *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* räknas tandvård vid följande tillfällen eller av följande anledningar:

1. *Medfödd missbildning i käkområdet eller ansiktet, om inte missbildningen endast är av ringa omfattning*
2. *Tandvårdsbehandling av defekt som orsakats av sjukdom i käkområdet eller ansiktet*
3. *Behandling av tandskada som uppkommit vid epileptiskt anfall*
4. *Infektionssanering på patienter som ska genomgå kirurgiskt ingrepp eller medicinsk behandling, där fullständig infektionsfrihet är ett medicinskt krav*
5. *Tandvård på patienter som på grund av sjukdom, medicinering eller allmänt nedsatt immunförsvar har fått förändringar i munslemhinnan*
6. *Patienter som genomgår utredning där det finns misstanke om ett odontologiskt samband med patientens grundsjukdom*
7. *Patienter som genomgår strålbehandling i öron-, näs-, mun- eller halsregionen*
8. *Patienter med långvariga och svåra smärtor i ansikts- eller käkregionen (orofaciala smärtsyndrom)*
9. *Patienter som utreds och behandlas för allvarlig sömnapné*
10. *Behandling vid extrem tandvårdsrädsla*
11. *Utbyte av tandfyllningar på grund av avvikande reaktioner mot dentala material*
12. *Utbyte av tandfyllningar som led i en medicinsk rehabilitering*
13. *Grupp som utgått*
14. *Grupp som utgått*
15. *Behandling av frätskador på tänderna som orsakats av anorexia nervosa, bulimia nervosa eller gastroesofageal refluxsjukdom på patienter som är medicinskt rehabiliterade*

I tabellerna 9 och 10 redovisas antalet personer som år 2023 erhållit *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* fördelat per grupp respektive per region.

Tabell 10: Antal personer som år 2023 erhållit *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* samt kostnaderna för tandvårdsstödet fördelat på grupperna 1 – 15

Grupp	Antal som fått <i>Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling</i>	Antal som fått <i>Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling</i> per 10 000 invånare 24 år och äldre	Kostnad, tkr	Kostnad per behandlad, kr
S1. Behandling vid missbildning	1 077	1,4	19 784	18 370
S2. Behandling vid defekt på grund av sjukdom	1 022	1,3	13 422	13 133
S3. Behandling av skada vid epileptiskt anfall	40	0,1	632	15 800
S4. Infektionsbehandling inför kir ingrepp	12 636	16,5	90 685	7 177
S5. Munslemhinneförändringar pga sjukdom	4 171	5,4	18 167	4 356
S6. Utredning om odontologiskt samband	2 120	2,8	8 786	4 144
S7. Behandling vid strålbehandling	2 602	3,4	22 158	8 516
S8. Behandling vid orofaciala smärtsyndrom	1 358	1,8	7 696	5 667
S9. Behandling vid allvarlig sömnapné	14 447	18,8	128 189	8 873
S10. Behandling vid tandvårdsrädsla	293	0,4	2 734	9 331
S11. Utbyte av fyllningar vid avvikande reaktion	59	0,1	777	13 169
S12. Utbyte av fylln. vid långv. sjukdomstillstånd	7	0,0	29	4 143
S15. Behandling av erosions-skador	108	0,1	6 609	61 194
Totalt	39 940	52,1	319 668	8 004

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Inom *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* har antalet personer som nåtts av tandvårdsstödet totalt ökat (+6 procent) jämfört med föregående år.

De flesta patienter återfinns inom behandlingsgrupperna som fått behandling vid allvarlig sömnapné, infektionsbehandling inför kirurgiskt ingrepp och behandling vid munslemhinneförändringar.

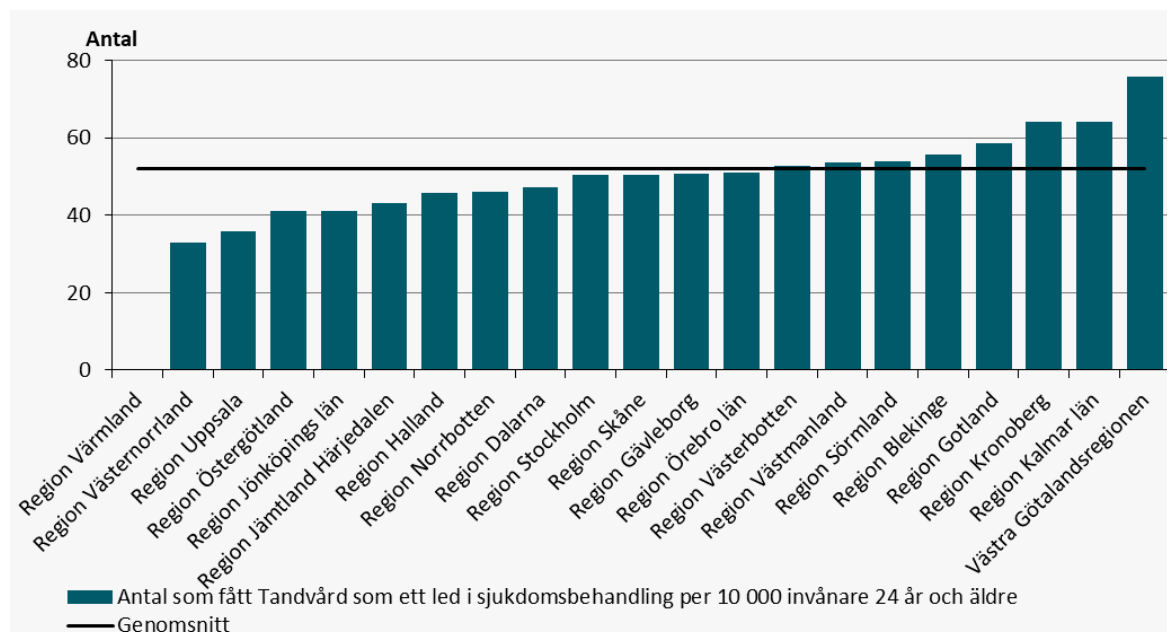
Tabell 11: Antalet personer som under år 2023 erhållit *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* samt kostnaderna för tandvårdsstödet, per region

Region	Antal som fått <i>Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling</i>	Antal som fått <i>Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling</i> per 10 000 invånare 24 år och äldre	Kostnad, tkr	Kostnad per behandlad, kr
Region Stockholm	8 942	50,3	84 303	9 428
Region Uppsala	1 029	35,8	10 957	10 648
Region Sörmland	1 182	54,0	10 739	9 085
Region Östergötland	1 395	40,9	12 927	9 267
Region Jönköpings län	1 085	41,0	7 563	6 971
Region Kronoberg	934	64,2	7 659	8 200
Region Kalmar län	1 180	64,2	8 448	7 159
Region Gotland	269	58,5	2 376	8 833
Region Blekinge	645	55,5	5 443	8 439
Region Skåne	5 161	50,5	42 445	8 224
Region Halland	1 134	45,7	9 732	8 582
Västra Götalandsregionen	9 734	75,7	61 065	6 273
Region Värmland	-	-	-	-
Region Örebro län	1 131	50,9	8 558	7 567
Region Västmanland	1 098	53,7	9 774	8 902
Region Dalarna	1 006	47,2	9 430	9 374
Region Gävleborg	1 078	50,8	7 493	6 951
Region Västernorrland	594	33,0	3 152	5 306
Region Jämtland Härjedalen	421	43,0	3 133	7 442
Region Västerbotten	1 065	52,6	8 188	7 688
Region Norrbotten	857	46,0	6 283	7 331
Totalt	39 940	52,1	319 668	8 004

- information saknas/bortfall

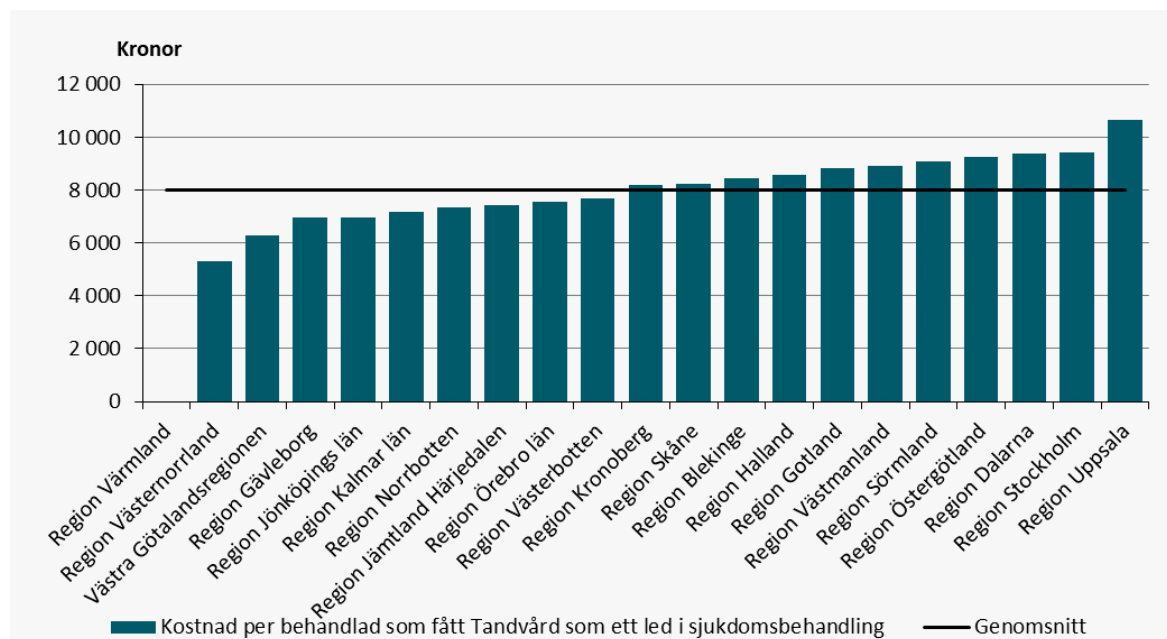
Kostnaden per behandlad varierar mellan regionerna. Det förklaras bland annat av skillnader i de olika bakomliggande orsakstillstånden och olika kostnadsläge (nivåerna på tandvårdstaxan), men även av att vissa regioner tagit beslut att medge mer vård än vad som regleras i tandvårdsförordningen.

Diagram 7: Antal personer som år 2023 fått *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* per 10 000 invånare 24 år och äldre, antal

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Diagram 8: Kostnad per behandlad som år 2023 fått *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling*, kronor

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Tandvård för personer med långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning

Tandvårdsstödet *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning* riktar sig till personer som har stora tandvårdsbehov på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. De som kan få del av tandvårdsstödet är personer som har stora svårigheter att sköta sin munhygien eller genomgå tandvårdsbehandling på grund av vissa sjukdomar. Syftet med tandvårdsstödet är att det inte ska uppstå ekonomiska hinder för dessa personer att få den tandvård som de är i behov av.

Enligt tandvårdslagen och tandvårdsförordningen ska regionerna erbjuda tandvård till dem som har stora svårigheter att sköta sin munhygien eller att genomgå tandvårdsbehandling på grund av:

1. *svår psykisk funktionsnedsättning*
2. *Parkinsons sjukdom*
3. *multipel skleros*
4. *cerebral pares*
5. *reumatoid artrit*
6. *systemisk lupus erythematosus*
7. *sklerodermi*
8. *amyotrofisk lateralskleros*
9. *orofacial funktionsnedsättning*
10. *symtom som kvarstår sex månader efter det att personen har fått hjärninfarkt eller hjärnblödning (stroke)*
11. *sällsynt diagnos*

I ett av Socialstyrelsen fastställt läkarintyg ska läkaren styrka sjukdomen eller funktionsnedsättningen och göra en bedömning av om personen har en svår till fullständig nedsättning eller begränsning av vissa angivna funktionstillstånd. Därefter ska en sammantagen bedömning göras av personens funktionstillstånd. Regionen utfärdar med läkarintyget som grund ett tandvårdskort till de berörda personerna. Utredningen ”Friskare tänder till rimligare kostnader” (SOU 2007:19) uppskattade antalet berättigade till 56 000.

I tabell 11, nedan, och 12, på nästa sida, redovisas tandvårdsstödet fördelat per grupp i riket samt per region.

Tabell 12: Antal personer med läkarintyg samt kostnader år 2023 för *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning* fördelat på grupperna 1 – 11

Grupp	Antal personer med läkarintyg (kort) för <i>Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning</i>	Antal med läkarintyg per 10 000 invånare 24 år och äldre	Antal personer som fått <i>Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning</i>	Kostnad, tkr	Kostnad per behandlad, kr
F1. Svår psykisk funktionsnedsättning	16 834	22,0	11 686	105 204	9 003
F2. Parkinsons sjukdom	4 357	5,7	3 768	26 108	6 929
F3. Multipel skleros - MS	1 377	1,8	1 179	7 061	5 989
F4. Cerebral pares - CP	523	0,7	427	2 278	5 335
F5. Reumatoid artrit	2 563	3,3	2 171	16 186	7 456
F6. Systemisk lupus erythematosus - SLE	467	0,6	384	2 845	7 409
F7. Sklerodermi	385	0,5	333	2 385	7 162
F8. Amyotrofisk lateralskleros	416	0,5	280	1 308	4 671
F9. Orofacial funktionsnedsättning	2 693	3,5	2 365	19 907	8 417
F10. Stroke med kvarstående symptom	2 577	3,4	2 112	14 874	7 043
F11. Sällsynt diagnos med eller utan orofaciala symptom	1 964	2,6	1 596	11 033	6 913
Totalt	34 156	44,5	26 301	209 189	7 954

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Tabell 13: Antal personer med läkarintyg samt kostnader år 2023 för *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*, per region

Region	Antal personer med läkarintyg (kort) för <i>Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning</i>	Antal med läkarintyg per 10 000 invånare 24 år och äldre	Antal personer som fått <i>Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning</i>	Kostnad, tkr	Kostnad per behandlad, kr
Region Stockholm	7 956	44,7	6 015	56 285	9 357
Region Uppsala	905	31,5	758	7 537	9 943
Region Sörmland	996	45,5	814	6 040	7 420
Region Östergötland	1 850	54,3	1 350	9 606	7 116
Region Jönköpings län	1 569	59,4	959	5 628	5 869
Region Kronoberg	1 012	69,6	664	4 864	7 325
Region Kalmar län	879	47,9	682	4 513	6 617
Region Gotland	224	48,7	182	1 353	7 434
Region Blekinge	746	64,2	586	5 030	8 584
Region Skåne	4 449	43,5	3 417	29 602	8 663
Region Halland	1 170	47,2	875	5 960	6 811
Västra Götalandsregionen	5 587	43,5	4 551	32 511	7 144
Region Värmland	-	-	-	-	-
Region Örebro län	883	39,7	652	4 725	7 247
Region Västmanland	1 367	66,9	1 044	7 802	7 473
Region Dalarna	1 075	50,4	849	6 789	7 996
Region Gävleborg	1 313	61,9	1 036	8 604	8 305
Region Västernorrland	354	19,7	354	1 260	3 559
Region Jämtland Härjedalen	209	21,3	166	1 063	6 404
Region Västerbotten	598	29,5	493	4 037	8 189
Region Norrbotten	1 014	54,4	854	5 980	7 002
Totalt	34 156	44,5	26 301	209 189	7 954

- information saknas/bortfall

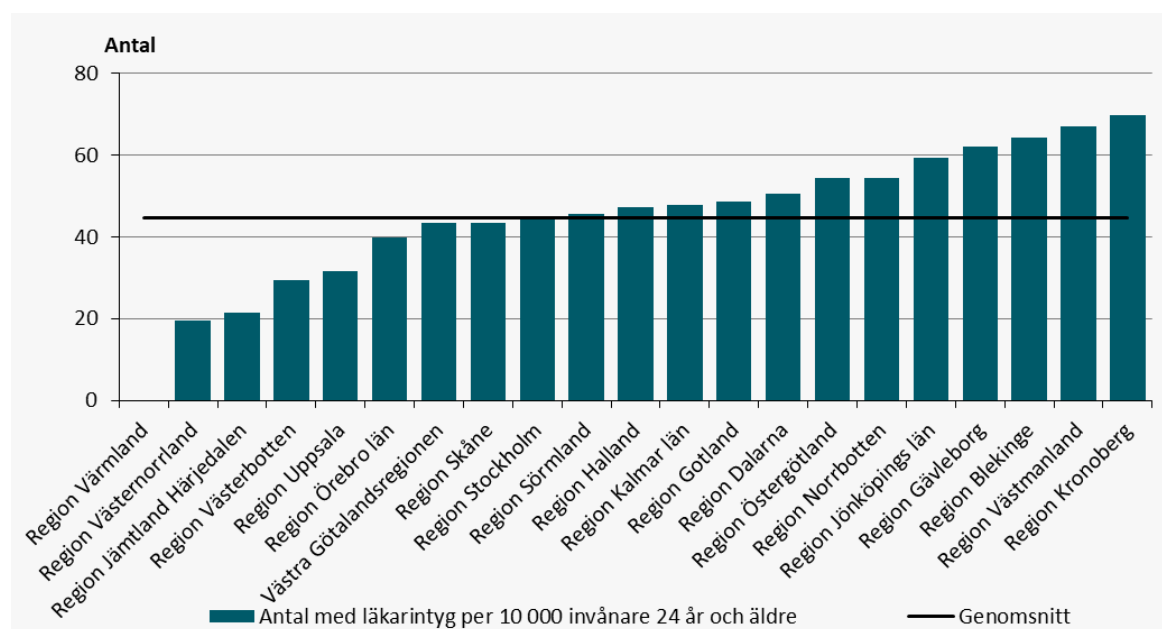
Antalet som fått läkarintyg för tandvårdsstödet *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning* har successivt ökat under åren och antalet har även under år 2023 ökat och uppgår nu till 34 156 stycken.

Spännvidden mellan regionerna, 19,7 till 69,6 i antal med intyg per 10 000 invånare 24 år och äldre, är stor och bedöms i betydande utsträckning vara ett resultat av att de olika regionerna i varierande omfattning lyckas nå de avsedda målgrupperna. Sätten att organisera verksamheten, vilka resurser som avsatts för genomförandet samt det betydelsefulla samarbetet med hälso- och sjukvården och andra viktiga aktörer bedöms vara olika avgörande faktorer här.

77 procent av de berättigade har fått tandvård (76 procent år 2022).

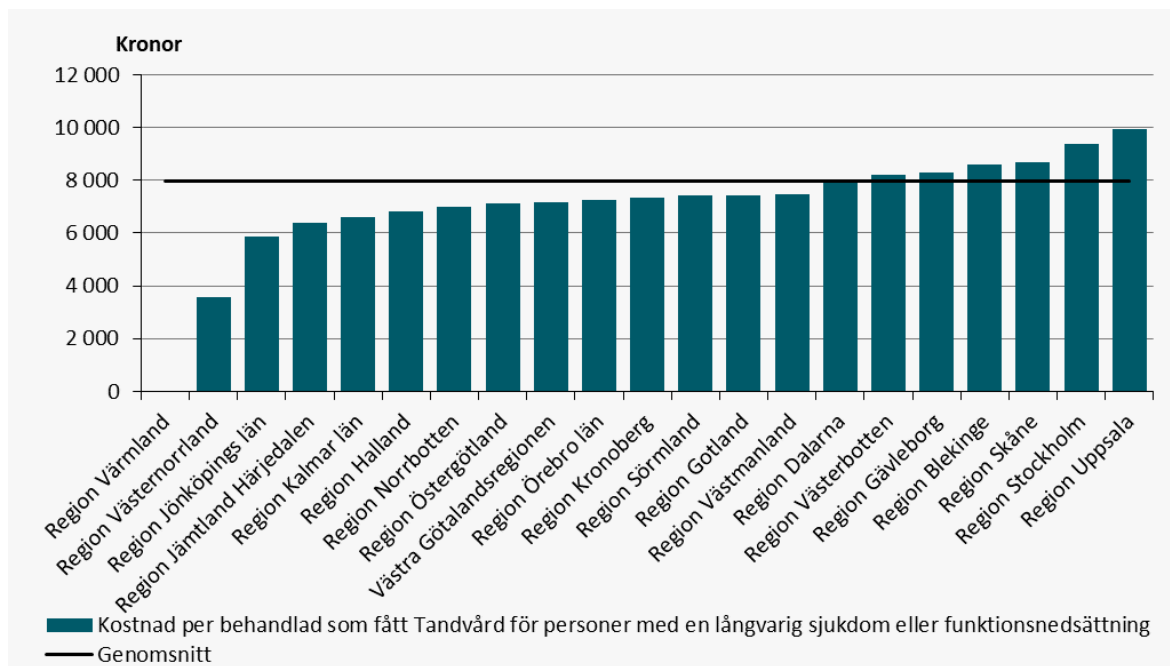
Kostnaden per behandlad varierar mellan regionerna. Det förklaras bland annat av skillnader i de olika bakomliggande orsakstillstånden och olika kostnadsläge (nivåerna på tandvårdstaxan), men även av att vissa regioner tagit beslut att medge mer vård än vad som regleras i tandvårdsförordningen.

Diagram 9: Antal personer med läkarintyg per 10 000 invånare 24 år och äldre år 2023 avseende *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*, antal

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Diagram 10: Kostnad per behandlad år 2023 för Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning, kronor

Region Värmland = - information saknas/bortfall

Tandvårdsstödet i ett genusperspektiv

I uppföljningen för år 2023 har även könsuppdelad statistik behandlats.

Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning

Tabell 14: Andelen kvinnor och män i personkretsen, andelen kvinnor respektive män som ”tackat ja” till munhälsobedömning samt andel som erhållit munhälsobedömning år 2023, per region

Region	Andel kvinnor i personkretsen för <i>Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade</i>	Andel män i personkretsen för <i>Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade</i>	Andel kvinnor som tackat ja till munhälsobedömning i förhållande till antalet kvinnor i personkretsen	Andel män som tackat ja till munhälsobedömning i förhållande till antalet män i personkretsen	Andel kvinnor som fått munhälsobedömning i förhållande till antalet kvinnor i personkretsen	Andel män som fått munhälsobedömning i förhållande till antalet män i personkretsen
Region Stockholm	58%	42%	99%	87%	62%	45%
Region Uppsala	56%	44%	73%	61%	71%	55%
Region Sörmland	54%	46%	65%	48%	62%	46%
Region Östergötland	55%	45%	63%	56%	39%	26%
Region Jönköpings län	57%	43%	75%	60%	64%	52%
Region Kronoberg	55%	45%	61%	46%	52%	35%
Region Kalmar län	56%	44%	74%	64%	62%	49%
Region Gotland	56%	44%	66%	58%	39%	29%
Region Blekinge	-	-	-	-	-	-
Region Skåne	56%	44%	55%	37%	52%	35%
Region Halland	56%	44%	48%	35%	43%	29%
Västra Götalandsregionen	55%	45%	63%	49%	50%	34%
Region Värmland	-	-	-	-	-	-
Region Örebro län	55%	45%	84%	79%	79%	68%
Region Västmanland	55%	45%	80%	72%	67%	50%
Region Dalarna	57%	43%	89%	83%	95%	88%
Region Gävleborg	58%	42%	93%	83%	48%	37%
Region Västernorrland	57%	43%	69%	56%	61%	50%
Region Jämtland Härjedalen	55%	45%	73%	56%	52%	37%
Region Västerbotten	55%	45%	83%	79%	49%	35%
Region Norrbotten	55%	45%	71%	61%	55%	43%
Totalt	56%	44%	73%	61%	57%	42%

- information saknas/bortfall

Det är en större andel kvinnor än män i personkretsen för tandvårdsstödet *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*, vilket är förväntat med tanke på fördelningen i befolkningen i de äldre åldersgrupperna. En större andel av kvinnorna i personkretsen tackar dessutom ”ja” till och erhåller munhälsobedömning.

Nödvändig tandvård

Tabell 15: Andelen kvinnor respektive män som år 2023 fått nödvändig tandvård samt den genomsnittliga kostnaden per kvinna respektive man, per region

Region	Andel kvinnor som fått nödvändig tandvård i förhållande till antalet kvinnor i personkretsen	Andel män som fått nödvändig tandvård i förhållande till antalet män i personkretsen	Kostnad för nödvändig tandvård, kvinnor, tkr	Kostnad för nödvändig tandvård, män, tkr	Kostnad per kvinna som fått nödvändig tandvård, kr	Kostnad per man som fått nödvändig tandvård, kr
Region Stockholm	98%	89%	147 590	100 426	9 401	9 671
Region Uppsala	89%	87%	25 822	20 294	8 480	8 839
Region Sörmland	79%	74%	12 931	9 914	5 289	5 153
Region Östergötland	85%	76%	33 060	22 774	6 382	5 976
Region Jönköpings län	62%	62%	9 174	7 638	4 056	4 412
Region Kronoberg	62%	67%	8 817	8 414	6 690	7 355
Region Kalmar län	65%	63%	8 218	6 699	4 906	5 201
Region Gotland	52%	64%	1 767	2 061	4 385	5 205
Region Blekinge	-	-	-	-	-	-
Region Skåne	88%	81%	69 939	51 724	6 510	6 583
Region Halland	92%	84%	17 973	11 892	6 430	5 861
Västra Götalandsregionen	78%	75%	51 204	67 360	4 078	6 964
Region Värmland	-	-	-	-	-	-
Region Örebro län	62%	66%	8 131	7 388	4 695	4 854
Region Västmanland	64%	70%	9 511	9 522	5 595	6 248
Region Dalarna	62%	69%	8 419	7 290	4 578	4 617
Region Gävleborg	79%	80%	13 112	10 182	4 926	5 248
Region Västernorrland	41%	48%	4 208	4 047	3 791	4 194
Region Jämtland Härjedalen	53%	58%	3 732	3 949	4 742	5 546
Region Västerbotten	64%	67%	12 071	11 272	5 514	5 945
Region Norrbotten	60%	63%	12 171	11 212	5 706	6 232
Totalt	79%	75%	457 850	374 058	6 335	6 867

- information saknas/bortfall

Andelen kvinnor som fått nödvändig tandvård av totala antalet kvinnor i personkretsen är under år 2023 något högre än motsvarande andel för män. Den genomsnittliga kostnaden för kvinnor som fått nödvändig tandvård är under år 2023 cirka 530 kronor lägre än för män som fått nödvändig tandvård.

Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling

Tabell 16: Andelen av de som fått Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling år 2023 fördelat på kvinnor respektive män samt genomsnittlig kostnad per behandlad kvinna respektive man, fördelat på grupperna 1 – 15

Grupp	Antal som fått Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling	Andel kvinnor av totalt antal personer som fått Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling	Andel män av totalt antal personer som fått Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling	Kostnad per behandlad kvinna, kr	Kostnad per behandlad man, kr
S1. Behandling vid missbildning	1 077	52%	48%	18 225	18 529
S2. Behandling vid defekt på grund av sjukdom	1 022	64%	36%	11 465	16 035
S3. Behandling av skada vid epileptiskt anfall	40	53%	47%	18 810	12 474
S4. Infektionsbehandling inför kir ingrepp	12 491	40%	60%	6 588	7 541
S5. Munslemhinneförändringar pga sjukdom	4 164	60%	40%	4 330	4 375
S6. Utredning om odontologiskt samband	2 120	41%	59%	3 892	4 321
S7. Behandling vid strålbehandling	2 411	37%	63%	8 472	8 530
S8. Behandling vid orofaciala smärtsyndrom	1 353	80%	20%	5 619	5 801
S9. Behandling vid allvarlig sömnapné	14 151	35%	65%	8 855	8 901
S10. Behandling vid tandvårdsrädsla	293	71%	29%	9 476	8 976
S11. Utbyte av fyllningar vid avvikande reaktion	58	74%	26%	14 744	8 933
S12. Utbyte av fylln. vid långv. sjukdomstillstånd	7	71%	29%	3 200	6 500
S15. Behandling av erosions-skador	108	56%	44%	59 738	63 085
Totalt	39 295	43%	57%	7 655	8 251

Region Värmland och Region Blekinge = - information saknas/bortfall

Andelen män som fått behandling inom *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* uppgår till 57 procent medan andelen kvinnor som fått behandling uppgår till 43 procent. Andelen män överväger som förväntat i behandlingsgruppen som fått behandling vid allvarlig sömnapné. Andelen män överväger även vad gäller infektionsbehandling inför kirurgiskt ingrepp och vid strålbehandling. Dessa grupper är bland de antalsmässigt största, vilket gör att totalt sett en större andel män fått behandling, trots att andelen kvinnor överväger för flertalet behandlingsgrupper.

Den genomsnittliga kostnaden är under de senaste åren högre för män jämfört med för kvinnor.

Tabell 17: Andel kvinnor och män samt genomsnittliga kostnader för kvinnor respektive män som år 2023 fått *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling*, per region

Region	Antal som fått <i>Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling</i>	Andel kvinnor av totala antalet som fått <i>Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling</i>	Andel män av totala antalet som fått <i>Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling</i>	Kostnad per behandlad kvinna, kr	Kostnad per behandlad man, kr
Region Stockholm	8 942	39%	61%	9 304	9 508
Region Uppsala	1 029	40%	60%	10 703	10 611
Region Sörmland	1 182	42%	58%	8 974	9 167
Region Östergötland	1 395	41%	59%	8 868	9 540
Region Jönköpings län	1 085	37%	63%	7 569	6 622
Region Kronoberg	934	45%	55%	8 657	7 822
Region Kalmar län	1 180	40%	60%	6 782	7 411
Region Gotland	269	38%	62%	8 010	9 335
Region Blekinge	-	-	-	-	-
Region Skåne	5 161	45%	55%	7 774	8 594
Region Halland	1 134	41%	59%	8 382	8 719
Västra Götalandsregionen	9 734	48%	52%	5 855	6 655
Region Värmland	-	-	-	-	-
Region Örebro län	1 131	39%	61%	7 214	7 790
Region Västmanland	1 098	36%	64%	8 385	9 198
Region Dalarna	1 006	43%	57%	9 202	9 505
Region Gävleborg	1 078	40%	60%	6 757	7 083
Region Västernorrland	594	41%	59%	4 867	5 606
Region Jämtland Härjedalen	421	45%	55%	7 267	7 587
Region Västerbotten	1 065	45%	55%	7 164	8 122
Region Norrbotten	857	41%	59%	7 479	7 230
Totalt	39 295	43%	57%	7 655	8 251

- information saknas/bortfall

Andelen män som fått behandling inom *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* varierar mellan regionerna men överstiger i alla regioner andelen kvinnor som fått behandling.

I fyra regioner är genomsnittskostnaden högre per behandlad kvinna än per behandlad man.

Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning

Tabell 18: Andelen kvinnor respektive män med läkarintyg för, respektive fått *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning* år 2023 samt genomsnittskostnaden per behandlad kvinna respektive man, per region

Region	Andel kvinnor av totalt antal personer med läkarintyg (kort) för <i>Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning</i>	Andel män av totalt antal personer med läkarintyg (kort) för <i>Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning</i>	Andel kvinnor av totalt antal personer som fått <i>Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning</i>	Andel män av totalt antal personer som fått <i>Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning</i>	Kostnad per behandlad kvinna, kr	Kostnad per behandlad man, kr
Region Stockholm	56%	44%	57%	43%	9 454	9 227
Region Uppsala	56%	44%	57%	43%	10 193	9 607
Region Sörmland	60%	40%	59%	41%	7 127	7 844
Region Östergötland	55%	45%	57%	43%	6 812	7 520
Region Jönköpings län	55%	45%	57%	43%	6 024	5 666
Region Kronoberg	53%	47%	59%	41%	7 643	6 876
Region Kalmar län	55%	45%	55%	45%	6 566	6 681
Region Gotland	58%	42%	59%	41%	7 111	7 905
Region Blekinge	-	-	-	-	-	-
Region Skåne	54%	46%	56%	44%	8 657	8 671
Region Halland	53%	47%	56%	44%	6 787	6 843
Västra Götalandsregionen	54%	46%	56%	44%	7 199	7 074
Region Värmland	-	-	-	-	-	-
Region Örebro län	54%	46%	55%	45%	7 244	7 251
Region Västmanland	55%	45%	54%	46%	7 534	7 402
Region Dalarna	56%	44%	56%	44%	8 481	7 372
Region Gävleborg	54%	46%	54%	46%	8 377	8 220
Region Västernorrland	56%	44%	56%	44%	3 610	3 494
Region Jämtland Härjedalen	54%	46%	52%	48%	6 575	6 215
Region Västerbotten	55%	45%	57%	43%	7 860	8 617
Region Norrbotten	57%	43%	59%	41%	7 192	6 727
Totalt	55%	45%	57%	43%	7 990	7 873

- information saknas/bortfall

Andelen kvinnor överväger vad gäller det totala antalet personer som har läkarintyg (kort) och personer som har fått *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*. Den genomsnittliga kostnaden för kvinnor är något högre än för män. I åtta regioner är dock genomsnittskostnaden högre per behandlad man än per behandlad kvinna.

Sammantagen kostnad för regionernas särskilda tandvårdsstöd

I tabell 18 redovisas regionernas kostnader för regionernas särskilda tandvårdsstöd i sin helhet.

Tabell 19: Kostnader år 2023 för regionernas särskilda tandvårdsstöd per region, tkr och kronor

Region	Kostnad för Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade, munhälso-bedömning, tkr	Kostnad för Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade, munvårds-utbildning, tkr	Kostnad för Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade, nödvändig tandvård, tkr	Kostnad för Tandvård som ett led i sjukdoms-behandling, tkr	Kostnad för Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktions-nedsättning, tkr	Total kostnad, tkr	Kostnad kronor per invånare 24 år och äldre
Region Stockholm	1 619	134	248 016	84 303	56 285	390 357	220
Region Uppsala	2 553	118	46 116	10 957	7 537	67 281	234
Region Sörmland	2 474	234	22 845	10 739	6 040	42 332	193
Region Östergötland	432	46	55 834	12 927	9 606	78 845	231
Region Jönköpings län	2 215	469	16 812	7 563	5 628	32 687	124
Region Kronoberg	1 315	41	17 231	7 659	4 864	31 110	214
Region Kalmar län	2 473	1 072	14 917	8 448	4 513	31 423	171
Region Gotland	394	20	3 828	2 376	1 353	7 971	173
Region Blekinge	1 183	2	10 394	5 443	5 030	22 052	190
Region Skåne	3 909	197	121 663	42 445	29 602	197 816	193
Region Halland	615	3	29 865	9 732	5 960	46 175	186
Västra Götalandsregionen	-	-	118 564	61 065	32 511	212 140	165
Region Värmland	-	-	-	-	-	-	-
Region Örebro län	3 182	254	15 519	8 558	4 725	32 238	145
Region Västmanland	1 594	55	19 033	9 774	7 802	38 258	187
Region Dalarna	5 320	1 198	15 709	9 430	6 789	38 446	180
Region Gävleborg	2 595	27	23 294	7 493	8 604	42 013	198
Region Västernorrland	3 593	-	8 255	3 152	1 260	16 260	90
Region Jämtland Härjedalen	1 212	37	7 681	3 133	1 063	13 126	134
Region Västerbotten	2 114	46	23 343	8 188	4 037	37 728	186
Region Norrbotten	3 651	0	23 383	6 283	5 980	39 297	211
Totalt	42 443	3 953	842 302	319 668	209 189	1 417 555	190

- information saknas/bortfall

Den sammantagna kostnaden för regionernas särskilda tandvårdsstöd, 1 417 555 tkr (1 238 744 tkr år 2022), liksom kostnaden per invånare 24 år och äldre, 190 kronor (165 kronor) fortsätter att öka.

Kostnaden per behandlad varierar mellan regionerna. Variationerna är svåra att förklara men beror bland annat på att verksamheten påverkats av tillgång på tandvårdspersonal, att vissa regioner tagit beslut att medge mer vård än vad som regleras i tandvårdsförordningen, tillgång till mobil tandvård samt nivåerna på tandvårdstaxorna.

Slutsatser och förslag

Cirka 149 000 personer år 2023 nåtts av tandvårdsstödet *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*.

Inom *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* har antalet personer som nåtts av tandvårdsstödet totalt ökat (+6 procent) jämfört med föregående år. De flesta patienter återfinns inom behandlingsgrupperna som fått behandling vid allvarlig sömnapné, infektionsbehandling inför kirurgiskt ingrepp och behandling vid munslemhinneförändringar.

Antalet som fått läkarintyg för tandvårdsstödet *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning* har successivt ökat under åren och antalet har även under år 2023 ökat och uppgår nu till 34 156 stycken. Detta tandvårdsstöd är beroende av att information om tandvårdsstödet når hälso- och sjukvården, att läkarna bedömer patienterna, fyller i läkarintygen på ett korrekt sätt och skickar läkarintygen till tandvårdsenheterna eller motsvarande inom regionerna. Systemet med läkarintygen fungerar inte tillfredsställande men samtidigt så nås alltfler individer av tandvårdsstödet *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*.

Spännvidden mellan regionerna, 19,7 till 69,6 i antal med intyg per 10 000 invånare 24 år och äldre, är stor och bedöms i betydande utsträckning vara ett resultat av att de olika regionerna i varierande omfattning lyckas nå de avsedda målgrupperna. Sätten att organisera verksamheten, vilka resurser som avsatts för genomförandet samt det betydelsefulla samarbetet med hälso- och sjukvården och andra viktiga aktörer bedöms vara olika avgörande faktorer här.

Av det uppskattade antalet berättigade (56 000) patienter har nu cirka 61 procent nåtts av tandvårdsstödet *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*. Resultatet avser det elfte året av tandvårdsstödet och det tog flera år även för att tandvårdsstödet *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade* skulle nå det uppskattade antalet berättigade individer.

Att kostnaderna per behandlad varierar mellan de olika tandvårdsstöden och mellan regionerna beror bland annat på tillgång på tandvårdspersonal, skillnader i de olika bakomliggande orsakstillstånden, att vissa regioner tagit beslut att medge mer vård än vad som regleras i tandvårdsförordningen, tillgång till mobil tandvård samt olika kostnadsförhållanden (nivåerna på tandvårdstaxorna varierar mellan regionerna).

Regionerna har under många år påtalat att tandvårdsstödens utformning med åtta olika typer av tandvårdsstöd gör det svårt för den enskilde individen att hålla sig informerad vilket också Utredningen om jämlik tandhälsa påtalat i betänkandet ”När behoven får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa” (SOU 2021:8).

Tandvårdslagens övergripande mål är en god tandhälsa och en tandvård på lika villkor för hela befolkningen. För att regionerna ska kunna leva upp till detta och för att den enskilde individen ska kunna hålla sig informerad och ta del av tandvårdsstöden behövs förenklingar och förtydliganden. Förenklingar, förtydliganden och minskad administration skulle även underlätta för såväl tandvårdspersonal som hälso- och sjukvårdspersonal.

Trots komplexiteten med tandvårdsstöden har under år 2023 cirka 216 000 individer erhållit hjälp med sin mun- och tandhälsa genom regionernas särskilda tandvårdsstöd. Regionerna har därmed tillsett att det inte uppstått ekonomiska hinder för dessa individer att få den tandvård som de är i behov av.

Regionernas tandvårdsstöd

Regionernas särskilda tandvårdsstöd omfattar tandvårdsstöden *Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för äldre och funktionshindrade*, *Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling* och *Tandvård för personer med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning*.

Regionerna redovisar årligen hur tandvårdsstödet används. Uppföljningen av regionernas särskilda tandvårdsstöd år 2023 visar att cirka 216 000 individer erhållit hjälp med sin mun- och tandhälsa genom regionernas särskilda tandvårdsstöd.

För år 2023, som för tidigare år, finns betydande variationer mellan regionerna. Det förklaras delvis av skillnader i sätt att organisera verksamheten samt i skillnader i rutiner för registrering.

Upplysningar om innehållet
Gunnel, Håkansson, Gunnel.Hakansson@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2024
ISBN/Beställningsnummer: 978-91-8047-193-0
Text: Maria Johansson